Ο ΔΗΜΟΦΩΝ

ΕΤΟΣ 20ο | ΤΕΥΧΟΣ **89** | ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

Κως, Δωδεκάνησα

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής "Ο ΔΗΜΟΦΩΝ"
ΕΚΔΟΤΗΣ
Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
Λαϊνάς Παναγιώτης - Μποχάρτζας Γεώργιος
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Κωνσταντίνα Πέππα
Τηλ./Fax: 210.55.58.291

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μήτσιου - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ.: 6977.781.753
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

Ο "ΔΗΜΟΦΩΝ" ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν.
Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους.
Η ύλη για το τεύχος "έκλεισε" στις 20/06/2019.

ΕΤΟΣ 20ο
ΤΕΥΧΟΣ **89**
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

Περί τινών καθηγητών πανεπιστημίου ο λόγος (ή) Κατά τινών καθηγητών πανεπιστημίου λόγος

...Πάνε χρόνια πολλά που έχω αποφοιτήσει απ' το Πανεπιστήμιο. Μα όσους καθηγητές πανεπιστημίου δεν είχα συναντήσει τόσα χρόνια, τους είδα, όλους μαζεμένους, σ' ένα τριήμερο συνέδριο που παρακολούθησα πρόσφατα. Δυστυχώς. Ή και, υπό άλλη οπτική, ευτυχώς ["Ουδέν κακόν αμιγές καλού" και... τούμπαλιν!...]

Τι με εντυπωσίασε, λοιπόν, αρνητικά, σε σχέση με τους καθηγητές αυτούς; Ότι οι περισσότεροι ήρθαν στο συνέδριο και διάβασαν τις εργασίες τους συνεχώς σκυμμένοι πάνω στα γραπτά τους, μονότονα και συνεπώς κουραστικά. Τα θέματα που πραγματεύτηκαν και το περιεχόμενο των ομιλιών τους μπορεί να ήταν, ειλικρινά, πολύ ενδιαφέροντα, αλλά, επαναλαμβάνω και τονίζω, ο τρόπος παρουσίασης ήταν ιδιαίτερα κουραστικός, αφού ήταν ελάχιστα ελκυστικός. Ακόμα και αυτοί που συνδύασαν τις ομιλίες τους με προβολή διαφανειών (τύπου PowerPoint) δεν φάνηκε να έδωσαν σ' αυτή την προσοχή και τη σημασία που θα έπρεπε να δώσουν. Προχειρότητα και φτωχές επιλογές, σαν να επρόκειτο για πάρεργο... Κι όμως, με λίγο προσπάθεια θα μπορούσαν να έχουν "απογειώσει" την εργασία τους και την παρουσίασή της, να την έχουν κάνει ελκυστική για το κοινό...

Αυτοί οι άνθρωποι, σκεπτόμουν, έχουν αναλάβει να διδάσκουν νέα παιδιά, να τους μεταδώσουν τις γνώσεις τους, να κάνουν την επιστήμη που διδάσκουν ελκυστική στα μάτια τους... (...και τα αυτιά τους). Και όμως ήταν αυτοί που με τον τρόπο τους προκαλούσαν χασμουρητά στο κοινό που τους παρακολουθούσε. Ή "έπαιζαν με τα νεύρα" του...

...Διότι, δυστυχώς, υπάρχει και κάτι άλλο που δεν πέρασε απαρατήρητο, όχι μόνον από μένα, αλλά και από τους υπολοίπους που παρακολουθούσαν το συνέδριο: Οι οργανωτές του συνεδρίου είχαν καθορίσει ως (ανώτερο) χρόνο παρουσίασης κάθε εργασίας τα 15 λεπτά. Οι περισσότεροι σύνεδροι, απλοί – "ερασιτέχνες" ερευνητές, τήρησαν λίγο – πολύ το χρονικό αυτό πλαίσιο. Φαντάζομαι ότι μπορείτε να υποθέσετε ποιοι το παρέβησαν, και μάλιστα συνήθως κατά πολύ: οι καθηγητές Πανεπιστημίου. Ίσως διότι θεωρούσαν ότι όλα αυτά που έλεγαν ήταν, ως εκ της ιδιότητάς τους, πολύ σημαντικά για να τα περικόψουν στο ελάχιστο [Ενώ όλων των άλλων ομιλητών, προφανώς δεν ήταν, κατ' αυτούς, σημαντικά, και συνεπώς, κατά τους καθηγητές πάντα, ήταν ορθό και δίκαιο να περικοπούν...]

Κάποιοι, πάλι, μας έδωσαν την εντύπωση πως δεν είχαν ασχοληθεί καθόλου με το να διαβάσουν εκ των προτέρων μια – δυό φορές τις εργασίες τους, ώστε να "τριφθούν" με την ανάγνωση, αλλά και (κατά τα προλεχθέντα)

να τις έχουν χρονομετρήσει, όπως συνηθίζεται να γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις. Κάτι που, εάν ισχύει φυσικά, αποδεικνύει πλήρη έλλειψη σεβασμού προς το κοινό που ήρθε να παρακολουθήσει (και) τις δικές τους ομιλίες - παρουσιάσεις.

Υπήρχαν, πάντως, για να είμαι ακριβοδίκαιος, ομιλητές, καθηγητές ή όχι, που ήταν τόσο παραστατικοί και καθηλωτικοί, τόσο "δοτικοί" και μεταδοτικοί, που το κοινό "κρεμόταν απ' τα χείλη" τους και ευχόταν, ενδόμυχα, να διαρκέσει περισσότερο η ομιλία τους, να μας κάνουν, όλους, περισσότερο κοινωνούς των όσων σημαντικών είχαν επιλέξει να μας κοινοποιήσουν.

Στέφανος Γ. Λουμάκης
seagull.stefanos@gmail.com

Ψαλμοί...και στο βάθος ο Μεσσίας

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Η μελέτη της Βίβλου, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, είναι σημαντικό γεγονός στην πνευματική ζωή του χριστιανού. Στην Αγία Γραφή είναι καταγεγραμμένες αλήθειες της Πίστεώς μας. Εκεί <ψάχνω> τον Χριστό, εκεί έχει αφήσει ο Ίδιος τα <ίχνη > Του, τα οποία καλούμαστε να ανακαλύψουμε. Στα Ιερά αυτά Κείμενα βρίσκεται ο τρόπος της ένωσή μας με τον Θεό, τον οποίον βάδισαν οι άγιοι. Συχνά όμως διαβάζουμε μόνο τα συναξάρια των αγίων και δεν δείχνουμε το ίδιο ενδιαφέρον για το σπουδαίο αυτό <εγχειρίδιο> της πνευματικότητάς μας, την Αγία Γραφή.

Η Αγία Γραφή, κατά τον λόγο του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, έχει απεριόριστο βάθος και ύψος και πλάτος, γι' αυτό και επιδέχεται διάφορες ορθές και αλληλοσυμπληρούμενες ερμηνείες. Είναι κείμενα θεόπνευστα γι' αυτό και είναι πάντα επίκαιρα. Ο ίδιος Πατήρ και Διδάσκαλος της Εκκλησίας σημειώνει ότι: <Ο λόγος της Αγίας Γραφής, μολονότι δέχεται να περιορισθεί σε λέξεις και φθάνει χρονικώς μέχρι εκεί όπου ανήκουν τα ιστορούμενα γεγονότα, πνευματικώς, ως προς αυτά πού εννοεί, μένει πάντοτε απερίγραπτος...>. Δηλαδή ενώ μελετούμε την Αγία Γραφή κάτι νέο, καινούργιο, ανακαλύπτουμε, το οποίο μάλιστα συχνά μας <απαντά> σε θέματα που μας απασχολούν.

Με έναυσμα τα παραπάνω, θα εστιάσουμε στο πρώτο μέρος της Θείας Αποκαλύψεως, την Παλαιά Διαθήκη, και πιο συγκεκριμένα στο βιβλίο των Ψαλμών.

Ονομάζεται έτσι γιατί περιέχει ύμνους προς τον Θεό, μίας κοινότητας ανθρώπων πού είχαν την ιδιαίτερη ευλογία και τιμή, να <ζήσουν> την παρουσία του Θεού στην ζωή τους. Στους ψαλμούς αυτούς καταγράφουν την εμπειρία τους αυτή, μέσω ευχαριστίας, δοξολογίας, παράκλησης κ.α. Πρόκειται για την γραπτή έκφραση μιας τεράστιας προφορικής παράδοσης, η οποία διατηρήθηκε από στόμα σε στόμα. Έτσι, στο <Ψαλτήρι> έχουμε μια <ανθολογία> ψαλμών πού φανερώνει μια έντονη, ζωντανή σχέση μεταξύ ενός λαού πού συχνά απιστεί και αμφισβητεί τον Θεό, αλλά και πού συχνά μετανοεί και ζητά την συγχώρεση και την σχέση πατρότητας μαζί Του.

Το όνομα του βιβλίου προέρχεται από την εβραϊκή ρίζα χαλάλ πού μεταφράζεται ως <υμνολογώ>, έννοια που συχνά ακούμε στην λατρεία μας μέχρι σήμερα, είναι το γνωστό <αλληλούια>. Ο ελληνικός όρος <ψαλμός> προέρχεται από το ρήμα ψάλλω πού σημαίνει ότι τραγουδάω με την συνοδεία οργάνου, του <ψαλτηρίου>.

Ο βασιλιάς Δαβίδ έχει συνθέσει αρκετούς από τους Ψαλμούς, όχι όμως όλους. Συχνά βλέπουμε πάνω από τον ψαλμό την έκφραση <τω Δαβίδ>, δηλαδή ότι ο ψαλμός αποδίδεται στον Δαβίδ. Αυτή η έκφραση, κατά τον καθηγητή Μιλτιάδη Κωνσταντίνου, κρύβει ένα βαθύ νόημα: <Ο ρόλος του Δαβίδ στην αρχαία ισραηλιτική παράδοση υπερβαίνει κατά πολύ τον ρόλο του ηγεμόνα ή ενός εμπνευσμένου ποιητή. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, ο βασιλιάς εκπροσωπεί ή ακόμα ενσωματώνει στο πρόσωπό του ολόκληρο τον λαό του Ισραήλ, και συχνά η ευημερία ή η δυστυχία ολόκληρου του λαού φαίνεται στενά συνδεδεμένη με την πίστη ή την απιστία αντίστοιχα του βασιλιά. Ως αντιπρόσωπος ολόκληρου του λαού ο βασιλιάς στοχεύει να ενσαρκώσει τον ιδανικό ισραηλίτη>.

Εκτός της σημαντικής αυτής σημείωσης, ως προς την θεολογία τώρα των 150 ψαλμών, μπορεί να ειπωθεί ότι πρόκειται, όπως προαναφέραμε, για ένα βιβλίο εμπειριών. Ο ποιητής εκφράζει ότι κατακλύζει την καρδιά του: Χαρά, λύπη, ευχαριστία, απογοήτευση, παράκληση, κ.α. Εκφράζει τα συναισθήματά του προς τον Δημιουργό, την κοινότητα που ζει, τον <πλησίον του> και βέβαια συχνά στρέφεται στον εαυτό του.

Καταγράφεται η διάθεση δοξολογίας όλης της δημιουργίας (Ψλ.103), αλλά γίνεται παράλληλα σαφές, ότι υπάρχει όριο στις δυνάμεις του ανθρώπου. <*Κάθε δημιούργημα του Θεού έχει την θέση του μέσα στον κόσμο πού καθορίζεται από τον ίδιο τον δημιουργό του. Ο άνθρωπος μπορεί να το χρησιμοποιήσει, αλλά δεν μπορεί να αλλάξει τον σκοπό του. Έτσι οι ικανότητες του ανθρώπου και όλες οι τεχνικές του δυνατότητες μπορούν να βρουν το μέτρο και τον σκοπό τους που δεν είναι άλλος από την αναγνώριση των ορίων τους μπροστά*

στον δημιουργό>, θα σημειώσει ο καθηγητής Μιλτιάδης Κωνσταντίνου.

Υπάρχουν πολλά θέματα πού απαντούν μέσα στους Ψαλμούς και δεν είναι τυχαίο ότι στίχοι τους βρίσκονται μέσα στις ακολουθίες και τα Μυστήρια της Εκκλησίας. Ίσως, όμως, το πιο σημαντικό μεταξύ αυτών είναι ο τίτλοι <Χριστός> και <Μεσσίας>. Πρόκειται για τους χριστολογικούς και μεσσιανικούς ψαλμούς, πού ακριβώς αναφέρονται στον <χρισμένο> βασιλιά, στον μεσσία πού θα ερχόταν. Οι Πατέρες της Εκκλησίας εξήγησαν ότι ο τίτλος αυτός εφαρμόζεται με ακρίβεια στον αναμενόμενο Ιησού από την Ναζαρέτ. Αυτόν που βρισκόταν στους κόλπους του Θεού Πατέρα και ο Οποίος Ενανθρώπησε, για να ενωθεί με τον άνθρωπο και να τον καταστήσει αθάνατο. <Διαζωγραφίζεται> συχνά στους χριστολογικούς ψαλμούς -και όχι μόνο σ' αυτούς- το Πρόσωπο του Χριστού, ως παντοδύναμο αλλά και ως έχον άπειρο έλεος.

Μέσα από το βιβλίο των Ψαλμών, αλλά και από τα άλλα της Παλαιάς Διαθήκης, γίνεται σαφές ότι όλα στην προ Χριστού εποχή οδηγούσαν στο πρόσωπο του θεανθρώπου. Οι ευσεβείς, οι Πατριάρχες, οι Δίκαιοι αποτέλεσαν τους <προάγγελους> του Ενός. Δικαίως λέχθηκε ότι η Παλαιά Διαθήκη <ανοίγεται> στην Καινή, ενώ η Καινή <κρύβεται> στην Παλαιά. Και οι δύο Διαθήκες όμως <δορυφορούν> και αφορούν στο Πρόσωπο του Χριστού.

Εκδήλωση ΓΕ.Λ. Μάνδρας

Το ΓΕ.Λ. Μάνδρας πραγματοποίησε εκδήλωση με παραδοσιακούς χορούς, για τον εορτασμό της λήξης του σχολικού έτους.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 26 Ιουνίου 2019 στον καλοκαιρινό κινηματογράφο «Άστρον».

Συγχαρητήρια σε όλους τους μαθητές και μαθήτριες της Γ' Λυκείου, και φυσικά στην διευθύντρια του Λυκείου Μάνδρας κ. Αιμιλία Μαρούγκα, για την όμορφη και πλούσια εκδήλωση! Καλή αποφοίτηση και καλή σταδιοδρομία σε όλους!!!

Καλοκαίρι - διασκέδαση με δομή και όρια

Μία εύλογη ερώτηση είναι αν μπορεί να συνδιαστεί η διασκέδαση με τη δομή και τα όρια για να δώσουμε στα παιδιά το καλύτερο καλοκαίρι. Και οι γονείς και οι ειδικοί μπορούν να τονώσουν την ευφυΐα των παιδιών και να αποφύγουν την πλήξη κατά τις ξένοιαστες ημέρες του καλοκαιριού συνδιάζοντας την ανεμελιά με την οριοθέτηση. Τα παιδιά λειτουργούν καλύτερα όταν ξέρουν τι να περιμένουν - και τι αναμένεται από αυτά. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα μικρότερα παιδιά, τα οποία φωνάζουν γρήγορα, "βαριέμαι" εάν δεν συμβαίνει κάτι ανά δευτερόλεπτο. Λοιπόν, τι μπορεί να κάνει ένας γονέας για να σιγουρευτεί ότι οι ημέρες των παιδιών και των ενηλίκων είναι γεμάτες με δομές και δραστηριότητες διασκέδασης αυτό το καλοκαίρι;

Οι ειδικοί συμφωνούν ότι είναι σημαντικό να ασκείται το σώμα και το μυαλό του παιδιού. "Τα παιδιά μπορούν να χάσουν πολλά από αυτά που έχουν εργαστεί τόσο σκληρά για να κερδίσουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους", λέει η Jane Hannah, Ed. D., συγγραφέας του Parenting a Child with ADHD.

Σχεδιάστε λοιπόν μερικές τακτικές δραστηριότητες για να τους δώσετε ώθηση. Αποφασίστε αν μπορείτε εσείς και το παιδί σας να τα κάνετε μόνοι σας ή αν θα ωφεληθεί από εκπαιδευτή, εξειδικευμένη κατασκήνωση ή εργαστήριο. Ενισχύστε ακαδημαϊκά επιτεύγματα με διασκεδαστικά βραβεία.

Δημιουργήστε ρουτίνες και χρονοδιαγράμματα.

Μην περιμένετε από το παιδί να ζητήσει κατεύθυνση. Καλό είναι να ορίσετε ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα προγραμματισμένων δραστηριοτήτων, μαζί με τα κενά διαστήματα που έχουν επισημανθεί για ελεύθερο χρόνο. Καθώς εμφανίζονται νέες ιδέες, συμπληρώστε τα διαστήματα ελεύθερου χρόνου. Καταγράψτε τα πάντα - από περιστασιακές δραστηριότητες ανοικτού τύπου, όπως ανάγνωση ή χρόνο στον υπολογιστή, έως δομημένες, όπως η μαγειρική.

Δοκιμάστε καλοκαιρινές δραστηριότητες που ενεργοποιούν τη δημιουργικότητα και ενισχύουν την αυτοεκτίμηση.

Οι δραστηριότητες θα πρέπει να ικανοποιούν την φυσική περιέργεια του παιδιού σας για τον κόσμο και να ενισχύουν το ενδιαφέρον του. Καλές επιλογές είναι το περπάτημα στη φύση ή η δημιουργία χειροτεχνιών. Τα παιδιά αποκτούν αίσθηση εκπλήρωσης και προσωπική υπερηφάνεια από την απόκτηση νέων δεξιοτήτων.

Προγραμματίστε να έχει τουλάχιστον μια επίτευξη στόχου την ημέρα.

Βεβαιωθείτε ότι το παιδί σας θα κάνει τουλάχιστον ένα πράγμα που είναι πραγματικά καλός - ή αγαπά - κάθε μέρα. Και αφιερώνετε μια ξεχωριστή ώρα κάθε μέρα για να σας μιλήσει γι 'αυτό.

Χρησιμοποιήστε την τεχνολογία για να διασκεδάσετε - πάντα με μέτρο και όρια.

Υπάρχουν πολλά είδη λογισμικού που έχουν σχεδιαστεί για να διασκεδάζουν και να εκπαιδεύουν το παιδί σας. Αυτά περιλαμβάνουν παιχνίδια που απαιτούν γνώση της επιστήμης ή της γεωγραφίας, σπαζοκεφαλιές, κρεμάλες, κλπ.

Ζητήστε την άποψη του παιδιού σας κατά τη διάρκεια της ημέρας του.

Βάλτε το παιδί σας υπεύθυνο για κάποιο ελεύθερο χρόνο κάθε μέρα. Η επιλογή του μπορεί να είναι να κολυμπήσει, να κάνει ποδήλατο, να διαβάσει τα κόμικς ή να παρακολουθήσει τηλεόραση. Μόλις ικανοποιήσει την επιλογή του, θα μπορούσε ακόμη και να θέλει να προγραμματίσει πράγματα που δεν είναι τόσο διασκεδαστικά - όπως οι δουλειές του σπιτιού.

Απολαύστε την "οικογενειακή" διασκέδαση.

Δείχνει ότι το παιδί είναι αγαπητό και ότι είναι αποδεκτό ακριβώς όπως είναι. "Του δηλώνει επίσης ότι είναι τόσο σπουδαίο που θέλετε να προγραμματίσετε το χρόνο μόνο για να είστε μαζί του. Μπορεί να παίζετε ένα παιχνίδι ή να κάνετε μια οικογενειακή εκδρομή ή διακοπές μαζί. Είναι όλα καλά."(Ann Cathcart, ιδρυτής του Camping Learning, στο Vail, Κολοράντο.)

Δώστε τους χρόνο να ονειρευτούν.

Ακόμα και τα πιο ενεργητικά παιδιά χρειάζονται χρόνο αναμονής. Βοηθήστε τους να βρουν ένα χόμπι για ήσυχες στιγμές, όπως η διατήρηση ενός καλοκαιρινού λευκώματος ή η έναρξη μιας συλλογής - φωτογραφιών, σχεδίων, καπακιών μπουκαλιών, οτιδήποτε άλλο. Εάν αργοπορεί να ξεκινήσει, προγραμματίζετε το χρόνο της ονειροπόλησης το πρωί και αφήνετε τις δομημένες δραστηριότητες για το απόγευμα, όταν είναι περισσότερο εστιασμένο.

Οι διακοπές είναι μια καλή περίοδος για να μάθουμε τι αρέσει στα παιδιά μας, σε τι είναι καλοί, ποιες ικανότητες διαθέτουν. Καλό είναι να τα ακούμε και να παίζουμε μαζί τους, πάντα με κανόνες και όρια.

Μπορούμε να δημιουργήσουμε τις διακοπές μας και παραμένοντας στην πόλη. Το ζήτημα είναι να είμαστε μαζί με το παιδί μας όσο πιο πολύ μπορούμε, να κάνουμε πράγματα και να μην αφήσουμε να χαθεί ούτε μια μέρα. Και στο κάτω - κάτω ας ξαναγίνουμε μαζί του κι εμείς παιδιά! Ας μην ξεχνάμε ότι αυτό το καλοκαίρι με τα παιδιά μας σ' αυτήν την ηλικία που είναι τώρα δε θα ξαναέρθει ποτέ, οπότε έχει νόημα να προσπαθήσουμε να το κάνουμε να αξίζει και να μείνει αξέχαστο και σε μας και στο ίδιο το παιδί!

Α.Ι.Κ.

Ποδηλατικές Δράσεις "West Coast"

Τοπικό πρωτάθλημα XCO στο Αφράτι Ευβοίας

Με 2 χρυσά 2 αργυρά και 2 χάλκινα ολοκλήρωσε η ομάδα μας το τοπικό πρωτάθλημα XCO στο Αφράτι Ευβοίας.Την αυλαία άνοιξε το αγώνισμα της σκυταλοδρομίας με τους 1)Αδάμ Αθανάσιο. 2)Παπανικολάου Δημήτρη 3)Αδάμ Αλεξάνδρα.4)Παπαναστασίου Αναστάσιο,όπου κατέλαβαν την 3η θέση.Στην συνέχεια στα Μίνι μικρά ο Ηρακλής Μαγιόγλου και στα Μίνι μεγάλα η Παγώνη Κωνσταντίνα ανέβηκαν στο υψηλότερο σκαλί του βάθρου χαρίζοντας έτσι τα δύο χρυσά στην ομάδα μας.Στην κατηγορία παμπαίδων ο Μεθενίτης Κωνσταντίνος κατέλαβε την 15η ενώ ο Μυλωνάς Νικόλαος δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τον αγώνα ύστερα από μηχανικό πρόβλημα.Σειρά είχαν οι μπαμπάδες μας στην κατηγορία Μάστερ Β΄με τον Μαγιόγλου Θεόδωρο και Kostas Kitsantas να καταλαμβάνουν την 7η και 21η αντίστοιχα.Στους Παίδες ο Αδάμ Αθανάσιος κατέβαλε την 4η θέση ο Μπαρσακης Πλάτων την 6η ο Κιτσαντάς Θεόδωρος την 25η και ο Δημητρούλης Χρίστος δεν κατάφερε να ολοκληρώσει μετά από ένα σκασμένο ελαστικό.Στο γυναικείο φύλο η νεοφερμένη στην κατηγορία γυναικών Alexandra Adam στάθηκε αντάξια πίσω από την πολύ έμπειρη Βαρβάρα Φασόη,τερματίζοντας στην 2η θέση. Στους εφήβους ο Παπανικολάου Δημήτρης μετά από έναν καταπληκτικό αγώνα τερμάτισε 3ος και ο εξαιρετικός Μπάμπαλης Αναστάσιος στην 4η. Στη κατηγορία Ανδρών ο Nikos Maragkos πάλεψε για την πρώτη θέση αλλά το φορτωμένο πρόγραμμα τον τελευταίον αγώνων δεν του άφησαν περιθώρια ξεκούρασης με αποτέλεσμα να συμβιβαστεί με την 2η θέση.Λίγο ποίο πίσω ο φανερά ανεβασμένος Tasos Papanastasiou τερμάτισε 8ος και το Αχτύπητο Δίδυμο Hercoulis Dardas & Johnn Skordas στην 10η και 11η αντίστοιχα.Τέλος κάτι που μας έκανε ιδιαίτερα υπερήφανους ήταν η ξεχωριστή βράβευση στο αθλητή μας Μπάμπαλη Αναστάσιο για το ήθος του (σε ένα ατύχημα μέσα στον αγώνα ενός αθλητή από άλλη ομάδα ο Μπάμπαλης σταμάτησε να δώσει τις πρώτες βοήθειες μέχρι εκείνος να αισθανθεί καλά και έπειτα να συνεχίσει το αγώνα του) και αυτό του στέρησε μία θέση στο βάθρο.Την ομάδα μας συνόδεψε ο Πρόεδρος μας ΣΠΥΡΟΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ και η προπονήτρια μας Eirini Mouka.Για ακόμα μία φορά ευχαριστούμε αθλητές και γονείς για την συμμετοχή τους και φυσικά τον φυσικοθεραπευτή μας Kostas Kitsantas και την εταιρία Conik S.A. όπου είναι πάντα αρωγοί στην προσπάθεια μας φώτο.Petros Gkotsis

Τοπικό Πρωτάθλημα Αντοχής στην Τανάγρα

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Τοπικό Πρωτάθλημα αντοχής στην περιοχή της Τανάγρας όπου ομάδα μας έλαβε μέρος με 11 αθλητές.Σε μία κυκλική διαδρομή των 21,5 km Τανάγρα, Ασωπία, Καλλιθέα, Άρμα οι αθλητές μας εκτός από τα 107km του αγώνα,είχαν να αντιμετωπίσουν και την υπερβολική ζέστη.Την Αυλαία άνοιξε το Σάββατο στο Κωπηλατοδρόμιο ο Ηρακλής Μαγιόγλου στα Μίνι Μικρά με μία εξαιρετική 5η θέση.Την Κυριακή στην Τανάγρα πρώτοι πήραν εκκίνηση οι Παίδες με τους Αδάμ Αθανάσιο και 'Πλάτωνας Μπ' όπου κατέλαβαν την 12η και 21η θέση.Στη συνέχεια οι Μαγιόγλου Θεόδωρος και Kostas Karavoulias στην κατηγορία Μάστερ Β΄έδωσαν την δική τους μάχη με μία 6η και 15η θέση.Στις γυναίκες η πρωταθλήτρια μας Alexandra Adam ύστερα από έναν εξαιρετικό αγώνα έδειξε ότι τα καταφέρνει εξίσου καλά και στον δρόμο,φτάνοντας μία ανάσα από τα μετάλλια και κατακτώντας έτσι την 4ή θέση.Τέλος στην κοινή εκκίνηση Ανδρών-εφήβων ο Δημήτρης Παπανικολάου ύστερα από μία μικρή αποχή λόγο εξετάσεων έδωσε το παρόν με μία 9η θέση.Στους Άνδρες μία πτώση στην αρχή του αγών από το γκρούπ στέρησε την ευκαιρία για ένα καλό πλασάρισμα τον αθλητών μας στην γενική κατάταξη φέρνοντάς έτσι τους Johnn Skordas 24ος Ευάγγελο Βεργόπουλο 25ος Tasos Papanastasiou27ος Vagelis Diakoumeas30ος και Aristeidis Chatzikanellos35ος .Την ομάδα μας συνόδεψαν η προπονήτρια Eirini Mouka ο πρόεδρος μας ΣΠΥΡΟΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ ο Hercoulis Dardas ο Αναργυρος Μουλκιωτης και φυσικά οι γονείς όπου η βοήθεια τους ήταν πολύτιμη σε όλους τους τομείς.Σε αυτόν τον αγώνα έκανε και τα πρώτα του αγωνιστικά χιλιόμετρα το fiat marea με τα χρώματα του συλλόγου και τον χορηγών μας όπου τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα. Φαρμακείο Χατζόπουλος Γεώργιος Molossos - Workwear & More φυσικοθεραπείες Kostas Kitsantas\

Τρία Πορτρέτα Ελλήνων Λογοτεχνών...

Ελένη Α. Ηλία

1. ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Η ***Έλλη Αλεξίου*** σκιαγραφεί το πορτρέτο του Ν. Καζαντζάκη στο βιβλίο της **«Για να γίνει μεγάλος. Βιογραφία του Νίκου Καζαντζάκη».** Η συγγραφέας έχει αναμνήσεις από τον Καζαντζάκη από τα παιδικά της ακόμη χρόνια, αφού διέμεναν στην ίδια, μικρή τότε επαρχιακή πόλη. Στη συνέχεια τον ζει ως μέλος της οικογένειάς της, καθώς ο Καζαντζάκης παντρεύτηκε με την κατά δεκαπέντε χρόνια μεγαλύτερη αδερφή της, Γαλάτεια Καζαντζάκη. Μετά τη διακοπή αυτής της συζυγικής σχέσης η Αλεξίου διατηρεί επαφή μαζί του τόσο στη Γαλλία όσο και στην Αθήνα. Την εντύπωσή της για την προσωπικότητά του, την αποδίδει με λογοτεχνική μαεστρία και ταυτόχρονα με απόλυτη ειλικρίνεια, άποψη που υποστηρίζεται και στη σχετική βιβλιογραφία (Μπάμπη Κλάρα, «Στρατευμένη στη συνείδηση της», Έλλη Αλεξίου. Μικρό Αφιέρωμα, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1979, σ. 157).

Επίσης, η Αλεξίου στρέφεται στα κείμενα του Καζαντζάκη, αξιοποιεί την αλληλογραφία του και χρησιμοποιεί μαρτυρίες αρκετών ακόμη ανθρώπων που τον γνώρισαν προσωπικά, στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης συνεργασίας. Έτσι, η συγγραφέας, όπως θα διαπιστώσουμε στη συνέχεια, εκφράζοντας προσωπικά της αισθήματα για τον Καζαντζάκη, απορίες που συχνά της προκαλούσε η στάση του αλλά και επιχειρώντας να ερμηνεύσει αυτή του τη στάση, κατορθώνει να αποδώσει ολοκληρωμένα τα φυσικά χαρακτηριστικά, την πνευματική υπόσταση και τον ψυχισμό του μέγιστου δημιουργού.

Η παρουσία του Καζαντζάκη στη βιογραφία του αυτή ξεκινά από τα φοιτητικά του χρόνια, επειδή συνδέεται με την προσωπική οπτική της Αλεξίου, η οποία τον συναντούσε τα Καλοκαίρια, που περνούσε τις διακοπές του στο Ηράκλειο. Η πρώτη της εντύπωση αναφέρεται στο ηχηρό γέλιο του, που είχε σαν συνέπεια να μην περνά ποτέ απαρατήρητος. Άλλωστε με την παρέα και την οικογένεια του εφάρμοζαν συχνά τη γελωτοθεραπεία, με αφορμή ένα παιχνίδι που είχε ο ίδιος επινοήσει, για το οποίο η Αλεξίου, που συμμετείχε, καταθέτει πως ήταν εξαιρετικά διασκεδαστικό.

Η παιγνιώδης διάθεση του Καζαντζάκη διαπιστώνεται επίσης κατά τη συγγραφέα από τα αντικείμενα με τα οποία αισθάνεται ιδιαίτερα συνδεδεμένος και δεν τα αποχωρίζεται ποτέ. Ακόμη από το γεγονός ότι όταν φωτογραφίζεται, δεν ποζάρει απλώς στο φακό, αλλά επινοεί ολόκληρο θέμα και λειτουργεί σαν σκηνοθέτης. Επιπλέον από τον τρόπο που διαφοροποιεί τα ονόματα γνωστών του γυναικών και από τις αφιερώσεις έργων του σε φίλους. Αλλά και η χειραψία του χαρακτηρίζεται από την Αλεξίου σαν παιχνίδι. Θυμάται στις συναντήσεις τους τον εαυτό της να προσπαθεί να την αποφύγει, γιατί πάντα της προκαλούσε πόνο η δύναμη με την οποία της έσφιγγε το χέρι.

Σε πολλές περιπτώσεις η συγγραφέας επανέρχεται στο θαυμασμό του Καζαντζάκη απέναντι σε καθετί δυνατό. Η δύναμη τον συνάρπαζε και οι άνθρωποι που την διέθεταν ασκούσαν έντονη γοητεία και επιρροή πάνω του, όπως αποδεικνύεται από τη συνήθεια του να αφηγείται περιστατικά απ' τα οποία διαφαίνεται η σωματική δύναμη του πατέρα του. Η Αλεξίου αναφέρεται μάλιστα στην έντονη επιθυμία της όταν ήταν κοριτσάκι να συναντήσει το μυθικό σχεδόν αυτό πρόσωπο, τον πατέρα του, καθώς και στις εικόνες που είχε πλάσει για τον ίδιο και το σπίτι του από όσα σχετικά σχόλια κυκλοφορούσαν στο Ηράκλειο.

Άξια λόγου κατά την Αλεξίου δεν είναι μόνο ο θαυμασμός του Καζαντζάκη για τους δυνατούς αλλά και η αδιαφορία ή η απέχθεια του προς τους αδύναμους, τους ασθενείς ακόμη και τα παιδιά ή τα ζώα, την οποία εκείνη συμπεραίνει από πλήθος περιστατικών, που παραθέτει. Ενδεικτικά αναφέρομαι στο γεγονός που η συγγραφέας επισημαίνει ιδιαίτερα εντυπωσιασμένη, ότι ο Καζαντζάκης δεν επισκέφτηκε καθόλου τον επιστήθιο φίλο του Πρεβελάκη στο διάστημα της αρρώστιας του, αν και συγκατοικούσαν. Επίσης, η Αλεξίου περιλαμβάνει στο βιβλίο της ένα σονέτο που έγραψε ο αδερφός της Λευτέρης, με θέμα μια περιπέτεια του, κατά την οποία ο Καζαντζάκης δεν επιχείρησε να τον σώσει παρά προτίμησε να φροντίσει για τη δική του επιβίωση σε βάρος του άλλου.

Την προσήλωση του συγγραφέα στον εαυτό του, η Αλεξίου τη διακρίνει στις καθημερινές συνήθειές του ως προς τη διατροφή, την εργασία και την ξεκούραση, που είχαν σαν αποτέλεσμα την άριστη φυσική του κατάσταση. Όλα αυτά τα στοιχεία πολύ συχνά τα αποδίδει μέσα από την αντίθεση του τρόπου ζωής του με αυτόν της Γαλάτειας ή άλλων προσώπων του περιβάλλοντος του, όπως οι Αυγέρης, Βάρναλης κ.λπ. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο επεισόδιο, όπου ο Καζαντζάκης αντιδρά βίαια στη συνήθεια των άλλων να παίζουν για ώρες χαρτιά και τους υποδεικνύει να προτιμήσουν δραστηριότητες που συμβάλλουν στην πνευματική τους άσκηση, όπως η παραγωγή επιγραμμάτων.

Η πλήρης αντίθεση του Καζαντζάκη με τη Γαλάτεια επιλέγεται από τη συγγραφέα ως ο συνηθέστερος τρόπος για ν' αναφερθεί στα περισσότερα στοιχεία του χαρακτήρα του: ο φόβος και η υποταγή του απέναντι στις διάφορες μορφές εξουσίας, η απεριόριστη

φιλοδοξία του που τον ωθούσε στη διεκδίκηση διεθνών βραβείων και τιμητικών θέσεων κ.ο.κ. αντιπαρατίθενται στην παρρησία και την αμεριμνησία της συντρόφου του.

Στο κεφάλαιο της μεταξύ τους σχέσης η Αλεξίου επιμένει ιδιαίτερα. Επιχειρεί σε πολλά σημεία της βιογραφίας να ερμηνεύσει την αντιφατική συμπεριφορά του Καζαντζάκη προς τη Γαλάτεια και τα αλληλοσυγκρουόμενα συναισθήματα που μαρτυρούσε. Για παράδειγμα, επισημαίνει ότι εκείνος έδινε σε όλους την εντύπωση ότι δεν την εκτιμά, διαβεβαίωνε τον πατέρα της ότι η σχέση του μαζί της δεν ήταν ερωτική ενώ παράλληλα αγωνιζόταν να την αποτρέψει να παντρευτεί με κάποιον άλλον (το Γεωργιάδη). Μάλιστα μέσα από την οπτική της Αλεξίου παρακολουθούμε την ανησυχία μελών της οικογένειάς της για το ενδεχόμενο να μεταπειστεί γι' αυτό το γάμο η Γαλάτεια από τον Καζαντζάκη, καθώς συζητούσαν κλειδωμένοι στο δωμάτιο της. Το δυσερμήνευτο της στάσης του αποδίδεται θαυμάσια με την αναφορά της Αλεξίου στον εσωτερικό της κόσμο, όπου κυριαρχούσαν αρνητικές σκέψεις για τον έρωτα, σαν συνέπεια του κοινωνικού εξευτελισμού που θεωρούσε ότι υφίστατο η οικογένειά της απ' τον ανεπίσημο δεσμό του συγγραφέα με τη Γαλάτεια.

Η λογοτεχνική δεξιοτεχνία της Αλεξίου προκύπτει επίσης από την περιγραφή της άθλιας οικονομικής κατάστασης του συγκεκριμένου ζευγαριού, που την θεωρεί ταυτόχρονα μια πιθανή ερμηνεία των συγκρούσεών τους, εφόσον ο Καζαντζάκης στερείται την οικονομική στήριξη του πατέρα του, επειδή ο τελευταίος είναι ενάντιος στο δεσμό τους. Συγκεκριμένα, η συγγραφέας αναφέρεται στην απορία που προξενούσε σε ολόκληρη την οικογένειά της το γεγονός ότι η Γαλάτεια στην αλληλογραφία της, ζητούσε να της στείλουν στην Αθήνα τα πλέον συνηθισμένα τρόφιμα. Η επίσκεψη της Αλεξίου στη συνέχεια στο σπίτι της αδερφής της, την βοηθά να αντιληφθεί την αιτία, όπως και ο αναγνώστης της βιογραφίας, που μοιράζεται την οπτική της.

Γι' άλλη μια φορά η συγγραφέας χρησιμοποιεί την τεχνική της αντίθεσης, συγκρίνοντας την ανέχεια του ζευγαριού αυτήν την εποχή με την απόλυτη καταξίωση του έργου του Καζαντζάκη που ακολούθησε, οπότε οι μεταφράσεις κι οι επανεκδόσεις των βιβλίων του, τού προσέφεραν οικονομική άνεση. Αυτήν δε την εξέλιξη, η Αλεξίου τη θεωρεί δικαιολογημένη και αναμενόμενη, καθώς πιστεύει ακλόνητα στην πνευματική υπόσταση του βιογραφούμενου. Η πεποίθησή της προκύπτει τόσο από τις συζητήσεις της μαζί του όσο και από τη συστηματική μελέτη του έργου του. Αναλυτικότερα, ως προς το πρώτο, η Αλεξίου αναφέρεται στην εντύπωση των γυμνασιακών της χρόνων πως ο Καζαντζάκης είναι σοφό πρόσωπο, εντύπωση η οποία πηγάζει από κάποιο μάθημα φιλοσοφίας που της είχε δώσει τότε στην εξοχή κι από εμπειρίες του που της μετέδιδε σχετικά με φυσικά φαινόμενα, τοπία και ιστορικά μνημεία του νησιού τους. Το θαυμασμό της μάλιστα για τις διδακτικές του ικανότητες, τον διασταυρώνει και με αυτόν άλλων γνώριμών τους προσώπων, παραθέτοντας αλληγορικές ιστορίες του που τής μετέφεραν τα πρόσωπα εκείνα. Από την επισταμένη μελέτη της Αλεξίου πάνω στο σύνολο του έργου του Καζαντζάκη, όπως αυτή διαφαίνεται στη βιογραφία του, σημειώνουμε επιγραμματικά τη συλλογή φράσεών του με αποφθεγματικό τόνο ή με το στοιχείο της αντίθεσης, καθώς και παρομοιώσεων, παραδοξολογιών κ.ο.κ. Άλλωστε και ο ίδιος ο Καζαντζάκης την έχει αναγνωρίσει ως σοβαρή μελετήτρια του έργου του, όπως διαφαίνεται από την παράκληση που τής απευθύνει, να τού διατυπώσει τις παρατηρήσεις της για το μυθιστόρημα «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά».

Ας παραθέσουμε ορισμένα αποσπάσματα από το βιβλίο της Αλεξίου «Για να γίνει μεγάλος», που αποδεικνύουν θαυμάσια τις ικανότητές της στη λογοτεχνική κριτική. Είναι, δε, ιδιαίτερα αξιοσημείωτο ότι η κριτική της προσέγγιση επικεντρώνεται στη στάση του αναγνώστη, επιλογή απολύτως πρωτοποριακή για την εποχή που γράφτηκε, αν σκεφτούμε ότι συνιστά μια από τις πλέον σύγχρονες τάσεις του αντίστοιχου χώρου, που κερδίζει στον τόπο μας όλο και περισσότερο έδαφος τις τελευταίες δεκαετίες (Αναφέρομαι στις αισθητικές θεωρίες της Πρόσληψης και της Ανταπόκρισης, για τις οποίες βλ. το βιβλίο Reader - Response Criticism, επιμ. Jane P. Tompkins, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London).

Διαβάζουμε λοιπόν σχετικά στο βιβλίο της Αλεξίου: *«Δεν αρέσει στην τύχη. Αρέσει γιατί συνδυάζει την κλασική επεξεργασία και τη σφιχτοδεμένη αρχιτεκτονική, με τη σύγχρονη παραφροσύνη. Κι ακόμη, επειδή οι φιλοσοφικές θέσεις του παροτρύνουν στο φανατικό αντιπάλεμα, στην εξουδετέρωση με τη δράση, της εξαφάνισης και του θανάτου. Και καθώς δεν καθορίζει το περιεχόμενο της δράσης, ο κάθε αναγνώστης βρίσκει στη φιλοσοφία του ικανοποίηση. Αντλεί ενθουσιασμό για να δοθεί στα δικά του ιδανικά»* (Για να γίνει μεγάλος, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, σ. 1994, σ. 326).

Στην ακόλουθη παράγραφο η εύστοχη κριτικός συνυπάρχει με την εμπνευσμένη λογοτέχνιδα:

«Ήξερε όλα τα μυστικά της Τέχνης κι όλα τα έβαζε σε ενέργεια.

Ό, τι ήταν, κι όποιο ρόλο έπαιξε ο πατέρας του στον ίδιο: δυνάστης του και αρχικελευστής του, έτσι συμπεριφέρεται κείνος απέναντι στη Μούσα του. Τη διατάσσει πότε και πόσο πρέπει να γελάσει. Πότε και πόσο να σοβαρευτεί, πότε, πώς και πόσο να ερωτευτεί, να κλάψει, να εξαγριωθεί, να σωπάσει... Είναι ο επιστήμονας - δημιουργός. Δεν την αφήνει ποτέ να κάμει του κεφαλιού της. Της κρατάει γερά τα γκέμια.

Και πάνω από τις σοφές και σοφά εγκατασπαρμένες λεπτομέρειες υπάρχει η δεσπόζουσα αρχή. Η κεντρική ιδέα, με τον ιερό στόχο: του ανεβάσματος της ανθρώπινης φύσης... (ό.π., σ. 336).

Ας ολοκληρώσουμε μ' ένα ακόμη απόσπασμα από τη βιογραφία του Καζαντζάκη από την Αλεξίου, το οποίο αναφέρεται στην εφτάχρονη αρρώστια του και συγκεκριμένα στη στιγμή που ο δημιουργός δεν μπορεί πλέον να συνεχίσει να γράφει μόνος, οπότε παραδίδει το στυλό στη σύντροφο των τελευταίων του χρόνων, Ελένη. Το παραθέτουμε, για να διαφανεί για μια ακόμη φορά η λογοτεχνική δεξιοτεχνία της Αλεξίου, σε συνδυασμό με την ευαισθησία και την ευθυκρισία της:

«Στους πρόποδες της Ράχης - βουνού αντίκρυ στο Κράσι - είχεν η συγγένισσα ένα μεγάλο χωράφι, που καταμεσίς του υψωνόταν ένας παμμέγιστος δρυς ... Κείνη την ημέρα εργάτες από το πρωί πάλευαν να τον γκρεμίσουν. Η συγγένισσα θα φύτευε το χωράφι αμπέλι, και ήθελε να απαλλάξει το χωράφι της από την καταβροχθιστική δύναμη του δρυ... Όταν φτάσαμε, ο χιολιοχρονίτικος κολοσσός ζούσε τις τελευταίες του στιγμές ορθός... Σταθήκαμε στο σύνορο και παρακολουθούσαμε και, ξαφνικά, ένας φοβερός γδούπος αναστάτωσε τον κάμπο. Πλάγιασε το περήφανο

δέντρο... Και μόλις απλώθηκε γερτό, κ' έπιασε το μισό χωράφι, άντρες, γυναίκες, βοσκάκια με τις κατσίκες τους σπεύδανε από όλα τα σημεία του χωριού, από δεξιά, απ' αριστερά, από τις πλαγιές, από ψηλά και από χαμηλά... σε λίγο, σε λιγούτσικο, ο δρυς ήταν ένας πελώριος νεκρός, πλημμυρισμένος μερμήγκια... Ανάδευαν απάνω στα κλαριά του, κατσίκια, πρόβατα, βοσκάκια, γριές με σακιά μαζεύανε φύλλα και για την αύριο... Αλησμόνητη εικόνα θανάτου, και ευωχίας, πάνω στο πανωραίο πτώμα... Άδειασεν ο ορίζοντας από τα θροΐσματα και τους κελαδισμούς του...

Στάθηκα στην παράδοση του στυλό και δεν μπορούσα να συνεχίσω. Δεν μπορούσε να αποσπασθεί ο νους από τον πεσμένο χιλιοχρονίτικο δρυ... κ' εμείς όλοι, βοσκάκια ταπεινά, απλωμένα στα κλώνια, τον κορφολογούσαμε ... (σ. 389).

2. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η **Αγγελική Βαρελλά** στο βιβλίο της **Διονύσιος Σολωμός** προσφέρει μια εξαιρετική δυνατότητα κυρίως στα παιδιά αλλά και στους ενηλίκους να μυηθούν στο ποιητικό έργο του Σολωμού. Καθώς η αφήγηση κατορθώνει να διατηρεί αδιάπτωτο το αναγνωστικό ενδιαφέρον, η πρώτη επαφή τους με τους στίχους και την προσωπικότητα του ποιητή καθίσταται εμπειρία συναρπαστική και πολύτιμη. Πρόκειται για ένα βιβλίο βαθιά αισιόδοξο και κατά συνέπεια απόλυτα εναρμονισμένο με τον ψυχισμό των μικρών αναγνωστών. Η αισιοδοξία του συνίσταται στην ανάδειξη της δυνατότητας της ανθρώπινης ύπαρξης να υπερβαίνει μέσα από το γραπτό της λόγο τα στενά χρονικά όριά της, να επικοινωνεί με ανθρώπους μελλοντικών εποχών κι έτσι να ακυρώνει ουσιαστικά το ίδιο το γεγονός του θανάτου της.

Η συγγραφέας αναφέρεται στην ανάγνωση μιας παλιάς, σπάνιας έκδοσης με τα Άπαντα του Σολωμού, του οίκου Ν. Γ. Βασιλείου & Σια (1936), που περιλαμβάνει το σύνολο του έργου του ποιητή, το οποίο συγκέντρωσε ο Ιάκωβος Πολυλάς στην πρώτη έκδοση των Ευρισκομένων το 1859, σε επιμέλεια του Γεράσιμου Σπαταλά. Αναφέρεται επίσης στο σχολικό τετράδιό της με σημειώσεις από τις παραδόσεις της καθηγήτριάς της, για τη ζωή και το έργο του ποιητή. Η εικονοπλαστική δύναμη του αφηγηματικού λόγου της Αγγελικής Βαρελλά συμβαδίζει αρμονικά με την ενδελεχή μελέτη της στο έργο του Σολωμού. Με τις βιβλιογραφικές αναφορές της σε κριτικές μελέτες για το Σολωμό, με την παράθεση αποσπασμάτων από την αλληλογραφία του και τις συζητήσεις του με πνευματικές προσωπικότητες της εποχής του όπως, για παράδειγμα, ο Γεώργιος Μαρκοράς και ο Σπυρίδων Τρικούπης, με τις προσωπικές της προτιμήσεις και τ' αναγνωστικά της βιώματα σε σχέση με το έργο του, η συγγραφέας συνθέτει με απίστευτη ζωντάνια και πληρότητα το πορτραίτο του Σολωμού «της», που γίνεται ο Σολωμός «μας». Κι είναι αρκετό να σκύψουμε στο κείμενο της, για να δούμε τον ποιητή, όπως τον είδε με τη φαντασία της εκείνη, να εξυμνεί, απομονωμένος στο δωμάτιό του στην Κέρκυρα, τα κατορθώματα των αγωνιζόμενων για την ελευθερία Ελλήνων, σαν τη μοναχική μορφή της Δόξας στο ποίημά του «Η καταστροφή των Ψαρών», που τριγυρνά στο ερειπωμένο νησί και στεφανώνει τους νεκρούς ήρωες. Να τον δούμε επίσης, όπως τον φαντάστηκε σε πρόσφατη επίσκεψή της στη Ζάκυνθο, μικρό παιδί να τρέχει στη συνοικία της Παλιάς Βρύσης και στη στράτα Μαρίνα ή νεαρό ποιητή στο λόφο του Στράνη ν' αφουγκράζεται τους κανονιοβολισμούς που φτάνουν από το πολιορκημένο Μεσολόγγι. Να τον δούμε, τέλος, στο Ακρωτήρι, στην άκρη του κήπου του εξοχικού του σπιτιού, να κάθεται σ' ένα πέτρινο τραπέζι, καλυμμένο με βρύα, ατενίζοντας την εντυπωσιακή θέα, ενώ προσπαθεί ν' αποδώσει με στίχους στη Δημοτική γλώσσα, όχι μόνο τους αγώνες και τις θυσίες των Ελλήνων ενάντια στην Τουρκοκρατία, αλλά την ίδια την ιδέα της ελευθερίας, τον ελεύθερο άνθρωπο σε διαχρονικό και οικουμενικό πλαίσιο. Ακριβώς επειδή στη θυσία των Μεσολογγιτών ο Σολωμός προβάλλει όλα τα ηθικά ιδεώδη του, όταν κυκλοφόρησαν τα Ευρισκόμενα, δεν ήταν λίγοι αυτοί που απογοητεύτηκαν, επειδή διαπίστωσαν ότι δεν επρόκειτο για ποιήματα εθνικά, με τη στενή έννοια του όρου (M. Vitti, ό. π., σσ. 188, 194).

Η αφηγήτρια συμμετέχει λοιπόν σ' ένα διάλογο γόνιμο και ουσιαστικό, ο οποίος ξεκίνησε στα μαθητικά της χρόνια κι εξακολουθεί να διεξάγεται έως σήμερα. Στο σχολικό της αυτό τετράδιο έχει μάλιστα δώσει τον τίτλο «ο Σολωμός μου», αποδίδοντας έτσι με αξιοσημείωτη εκφραστική λιτότητα την έλξη που ασκεί πάνω της το έργο του ποιητή, την προσωπική σχέση που αισθάνεται ότι έχει αναπτύξει μαζί του. Συνεπώς ο αναγνώστης κεντρίζεται να εμπλακεί σ' αυτή τη σχέση, να την βιώσει ολοκληρωτικά, άμεσα (Βλ. σχετικά W. Iser, The Implied Reader, The Johnhs Hopkins University Press, Baltimore and London," 1990, σσ. 38-39, 104,233,281)..

Πολύ δε περισσότερο το ενδιαφέρον του αναγνώστη εξάπτεται, εφόσον μέσα από μια ζωντανή συζήτηση της Χριστίνας με τις μαθήτριές της προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι ο Σολωμός ως δημιουργός είναι τόσο πολυδιάστατος, που, αν κι έχει χαρακτηριστεί «εθνικός», «τραγικός», «σατιρικός», «θεατρικός», δεν έχει ακόμη αποδοθεί με ακρίβεια το λογοτεχνικό του στίγμα. Ο Λίνος Πολίτης ξεχωρίζει το λυρισμό ως βασικό χαρακτηριστικό της ποίησης του Σολωμού. Θεωρεί δε πως ο λυρισμός αυτός παραμένει ως τις μέρες μας εντελώς καινούριος (Λ. Πολίτη, Ποιητική Ανθολογία, τ.5, Ο Σολωμός και οι Εφτανησιώτες, εκδ. Δωδωνή, Αθήνα, 1980, σ.9).

Πάμπολλες ακόμη αφηγηματικές αναφορές συντελούν στην όξυνση του αναγνωστικού ενδιαφέροντος. Η έκπληξη που προαναγγέλλει η Χριστίνα στις μαθήτριές της αναμένεται ανυπόμονα και από τον αναγνώστη, καθώς η οπτική του τη δεδομένη στιγμή είναι κοινή μ' αυτήν των κοριτσιών (Για την αναγνωστική οπτική, βλ. W. Iser, ό.π., σ. 116). Εκτός όμως από την έκπληξη, μοιραζόμαστε απόλυτα και την

απόλαυσή τους, όταν εκείνες περιγράφονται να τραγουδούν ομαδικά τα μελοποιημένα ποιήματα «Αγνώριστη» και «Ξανθούλα», που η καθηγήτριά τους παίζει στην κιθάρα της, ξεσηκώνοντας ολόκληρο το σχολείο. Θυμίζουμε σχετικά ότι αρκετά από τα ποιήματα του Σολωμού, μεταξύ των οποίων και ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», μελοποιήθηκαν από τον Κερκυραίο μουσουργό Νικόλαο Μάντζαρο, που υπήρξε στενός φίλος του ποιητή.

Εξίσου συντελεί στην κορύφωση του ενδιαφέροντος του αναγνώστη η παράθεση του θεατρικού αυτοσχεδιασμού τριών μαθητριών, οι οποίες υποδύονται τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στο πεζό έργο του Σολωμού, «Διάλογος»: τον Ποιητή, τον Σοφολογιότατο και τον Φίλο. Για τον Ποιητή, το ένα από τα τρία αφηγηματικά *πρόσωπα* του έργου «Διάλογος», η υπόθεση της γλώσσας ταυτίζεται με την υπόθεση της πατρίδας, αφορούν κι οι δύο άμεσα το λαό, το «έθνος» (Mario Vitti, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Οδυσσέας, 1987, σ. 187). Όλοι οφείλουν να σέβονται τη γλώσσα του λαού, ο δε ποιητής πρέπει να προσπαθεί να την πλουτίσει και να την εξευγενίσει εσωτερικά, ευρύνοντας το νόημα των λέξεων (Λίνου Πολίτη, ό. π., σσ. 145 - 146).

Στο βιβλίο επίσης συχνά καταγράφονται προσωπικές παρατηρήσεις από το τετράδιο της αφηγήτριας, που αναφέρονται στα κενά, στις απορίες που της δημιουργούνται κατά την παράδοση. Οι απορίες αυτές λειτουργούν θαυμάσια ως κίνητρο για τον αναγνώστη, ν' αναζητήσει και ο ίδιος την απάντηση: π. χ. «Να μάθω περισσότερα απ' την εγκυκλοπαίδεια για τον Μόντι», τον γνωστό Ιταλό ποιητή, που ο καθηγητής του Σολωμού θεωρεί ότι ο μαθητής του θα ξεπεράσει (στα Προλεγόμενα του Πολυλά αναφέρεται η διχογνωμία του Σολωμού με τον Vincenzo Monti, πρύτανη τότε των ιταλών κλασικιστών, σχετικά με την ερμηνεία ενός στίχου του Δάντη (Λίνου Πολίτη, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Μορφ. Ίδρ. Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1985, σ. 139).

Στο πλαίσιο της ανάδειξης των τρόπων με τους οποίους προκαλείται το έντονο αναγνωστικό ενδιαφέρον στο βιβλίο της Βαρελλά για τον Σολωμό, θεωρώ ότι οφείλουμε ιδιαίτερη αναφορά στην τεχνική της αντίθεσης (Ο Τέλλος Άγρας υποστηρίζει πως η συγκεκριμένη τεχνική μπορεί να προκαλέσει δυνατότερες συγκινήσεις από ότι η ίδια η πραγματικότητα, όσο τραγική και αν είναι «Κριτικά. Μορφές και κείμενα της πεζογραφίας», τ. 3, φιλολ. επιμ. Κ. Στεργιόπουλος, Φιλολογική Βιβλιοθήκη 4, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1981, σ. 35). Η συγγραφέας, χρησιμοποιώντας συχνότατα την αντίθεση, επιτυγχάνει να φωτίσει τις σημαντικότερες πτυχές του έργου του ποιητή, καθώς και τα περιστατικά της ζωής του που συνδέονται μ' αυτό και το επηρεάζουν. Έτσι, για το ποίημά του «Ύμνος εις την Ελευθερία», τονίζει τη συνύπαρξη ειδυλλιακών φυσικών περιγραφών και φρικιαστικών πολεμικών σκηνών ενώ για τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους», αναφέρεται στη σιωπή που κυριαρχεί ανάμεσα στους εξαντλημένους και στερημένους Μεσολογγίτες, σε αντιδιαστολή με την «κραυγή» της φύσης που τους προκαλεί να γευτούν τις ομορφιές της. Όσο για τις εξιδανικευμένες γυναικείες μορφές της σολωμικής ποίησης, την Ξανθούλα, την Αγνώριστη, την Φραγκίσκα Φραίζερ, την Μερτούλα, την Φαρμακωμένη, παρουσιάζονται σε αντίθεση τόσο με το στρυφνό και σκληρό πρόσωπο της πρωταγωνίστριας του πεζού του έργου με τον τίτλο «Η γυναίκα της Ζάκυνθος», όσο και με τη μητέρα του ποιητή, για την οποία ο ίδιος ένιωσε έντονο μίσος, όταν εκείνη, προκειμένου να εξυπηρετήσει τα άνομα συμφέροντα του τρίτου της γιου, δεν δίστασε να έρθει σε ρήξη με τον Διονύσιο.

Τα δύο κορυφαία χαρακτηριστικά του μεγαλύτερου μέρους του ποιητικού έργου του Σολωμού, η αποσπασματικότητα και η περιεκτικότητα, αποδίδονται επίσης με τη μεταξύ τους αντίθεση. Ο όρος «απόσπασμα» ωστόσο δεν αποδίδει, κατά το Λίνο Πολίτη, την πραγματικότητα, εφόσον ο Σολωμός δεν προχώρησε στη σύνθεση ενός ολοκληρωμένου επικολυρικού ή αφηγηματικού ποιητικού έργου, όπως σχεδίαζε. Έγραψε λυρικές ενότητες αυτοτελείς, πλήρεις (Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, ό. π., σσ. 147 -148).

Το δε μέγεθος του ποιητικού αναστήματος του Σολωμού, γίνεται απόλυτα αντιληπτό από το παιδί -αναγνώστη, καθώς συμπαρατίθενται στο κείμενο δύο διαμετρικά αντίθετες εικόνες του ποιητή. Στην πρώτη, ο Σολωμός παρουσιάζεται ως ένα ζωηρό αγόρι, που παίζει στην πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Ζάκυνθο, κοντά στο δάσκαλο του, τον Rossi. Στη δεύτερη εικόνα, το άγαλμά του δεσπόζει στο κέντρο της ίδιας πλατείας, που πια φέρει τ' όνομα του ποιητή.

3. ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

Ο διάλογος που ακολουθεί, εκτυλίχθηκε κατά την παρουσίαση του βιβλίου μου ***Ο Αναγνώστης και η λογοτεχνική δημιουργία του Ηλία Βενέζη*** (εκδ. Αστήρ, 2000), που πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου του 2000 στο Πνευματικό Κέντρο Ασπροπύργου. Τις ερωτήσεις απεύθυνε η Αγγελική Βαρελλά.

ΕΡ.: Τι το νέο, το διαφορετικό κομίζει η προσέγγισή σου στο λογοτεχνικό έργου του Βενέζη, με βάση τις θεωρίες της «αισθητικής ανταπόκρισης»;
ΑΠ.: Η συγκεκριμένη προσέγγιση επικεντρώνεται στον αναγνωστικό ρόλο, όπως αυτός προδιαγράφεται, καθορίζεται μέσα στο ίδιο το κείμενο. Έτσι αναδεικνύεται η δημιουργικότητα της αναγνωστικής διαδικασίας.

ΕΡ.: Γιατί ο ρόλος του αναγνώστη χαρακτηρίζεται «δημιουργικός»; Σε τι συνίσταται αυτός ο ρόλος;
ΑΠ.: Ο αναγνώστης καλείται ν' αντιληφθεί ορισμένα στοιχεία που δεν αναφέρονται άμεσα στο κείμενο, δεν κατονομάζονται αλλά υπονοούνται, λανθάνουν στις σχετικές ενδείξεις που παρέχει ο συγγραφέας. Η υποδηλωτική φύση της λογοτεχνίας έχει ως αποτέλεσμα τη συγκινησιακή του φόρτιση, την αίσθησή του ότι βιώνει προσωπικά όσα διαβάζει. Στις αναγνωστικές αντιληπτικές διεργασίες προστίθενται επίσης οι επιλογές, απορρίψεις και συνδυασμοί των διαφόρων αφηγηματικών δεδομένων, οι οποίες οδηγούν στη διαμόρφωση μιας θετικής ή αρνητικής στάσης απέναντι στους ήρωες, καθώς και στη δημιουργία προσδοκιών για την εξέλιξη της υπόθεσης.

ΕΡ.: Πώς προκύπτει η αναγνωστική εμπλοκή, η εντύπωση ότι ταυτιζόμαστε με τους ήρωες ενός λογοτεχνικού έργου κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης;
ΑΠ.: Θα λέγαμε γενικά ότι για την αίσθηση του αναγνώστη ότι εμπλέκεται ο ίδιος στον αφηγηματικό κόσμο ενός έργου ευθύνεται η λογοτεχνική δεξιοτεχνία του συγγραφέα. Η ύπαρξη δηλαδή ενδείξεων και τεχνικών όπως η ειρωνεία, η τραγική ειρωνεία, το χιούμορ, η αοριστία, η αντίθεση, η διακειμενικότητα κ.λπ. στο κείμενο, εντατικοποιούν τη δραστηριότητα της αναγνωστικής αντίληψης, με συνέπεια την εμπλοκή. Η ταύτιση του αναγνώστη με ορισμένους ήρωες επιτυγχάνεται όταν έχει τη δυνατότητα να υπεισέλθει στον εσωτερικό κόσμο τους, να γνωρίσει τις σκέψεις, τις επιθυμίες, τα όνειρά τους, καθώς επίσης και όταν έχει κοινή οπτική με εκείνους στα κρίσιμα αφηγηματικά σημεία, οπότε μοιράζεται την αγωνία τους για τις εξελίξεις. Επιπλέον στην αναγνωστική ταύτιση με τους ήρωες συντελεί το θετικό σχόλιο του αξιόπιστου αφηγητή γι' αυτούς, η αποδοχή και ο θαυμασμός από τους γύρω τους, η συσχέτισή τους στην αφήγηση με κλασικούς λογοτεχνικούς ήρωες, η συμμετοχή της φύσης σε κορυφαία γεγονότα της ζωής τους.

ΕΡ.: Πώς η ανάγνωση λογοτεχνικών έργων συντελεί στην αυτογνωσία μας;

ΑΠ.: Κατά τη λογοτεχνική ανάγνωση ταυτόχρονα με την ταύτιση και την εμπλοκή μας έχουμε τη δυνατότητα της αποστασιοποίησης, της παρατήρησης του εαυτού μας ως δρώντος υποκειμένου. Παρακολουθούμε τις αντιδράσεις μας στις εξελίξεις, συνειδητοποιούμε τις προτιμήσεις μας. Για παράδειγμα, διαπιστώνουμε αν απολαμβάνουμε περισσότερο την επαλήθευση ή την διάψευση των προσδοκιών που σχηματίζουμε, αν, με άλλα λόγια, προτιμάμε την ασφάλεια, την επιβεβαίωση ή αντίθετα την έκπληξη, την ανατροπή. Εκτός από τη δυνατότητα να γνωρίσουμε τον εαυτό μας βαθιά και ουσιαστικά, μέσα από τα λογοτεχνικά κείμενα έχουμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε καλύτερα και τους άλλους, ανταλλάσσοντας τις αναγνωστικές εμπειρίες μας.

ΕΡ.: Τελικά είναι ελεύθερος ο άνθρωπος, όπως παρουσιάζεται στο έργο του Βενέζη; Κατά πόσο είναι ελεύθεροι οι ήρωες του; Κατά πόσο είναι ελεύθεροι κι οι αναγνώστες του;
ΑΠ.: Ο άνθρωπος στο έργο του Βενέζη είναι ουσιαστικά ελεύθερος, διότι αντιστέκεται στη σκληρή πραγματικότητα. Αν και δεν έχει τη δυνατότητα να καθορίσει τις συνθήκες της ζωής του, να τις επιλέξει ή να τις διαμορφώσει, δεν σταματά να αγωνίζεται, να διεκδικεί την ευτυχία του. Όσο για τους αναγνώστες του έργου του Βενέζη, είναι επίσης ελεύθεροι, καθώς σε αυτούς εναπόκειται ν' ανακαλύψουν αξίες, στάσεις ζωής και συναισθήματα που υποβάλλονται, υποδηλώνονται στην αφήγηση. Ο συγγραφέας αφήνει τεράστια περιθώρια δημιουργικότητας στον αναγνώστη και κατά συνέπεια εξασφαλίζει την εμπλοκή του στον αφηγηματικό κόσμο των έργων του.

έτος 20ο, αρ. τεύχους 89, τριμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN: 1109-2653
ISSN (Online): 2241-4037
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΑΧ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325
ΕΛΤΑ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 506/2001 ΤΑΧ. ΜΑΝΔΡΑΣ